



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theatrum Asceticum, Sive Meditationes Sacrae

Neumayr, Franz

Ingolstadii [u.a.], 1747

VD18 14516888

Meditatio V. Fructus Victoriæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54686](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54686)

MEDITATIO V.
 AUGUSTINUS SANCTUS,
 SIVE
 FRUCTUS VICTORIÆ
 ARGUMENTUM.



Augustinum jam conversum Ambrosius non statim ad Baptismum admisit, sed dilata *per integram biennium* Sacramenti susceptione, constantiam viri vel probavit, vel firmavit, nempe ut non qualiscunque, sed *perfectæ Conversionis* Exemplar posteris daret. Tempus illud Augustinus, abdicatâ Rhetoricâ, in villa Verecundi prope Mediolanum unâ cum Matre, Fratre, & amicis *in perpetuo Exercitiorum Spiritnalium usu* transegit, ut *experientia* disceret, quantô jucundius sit Deo, quàm Carni, & Mundo servire. Præcipuè autem usurpâsse credimus *Exercitium Amoris Divini*, quod *Soliloquia* probant, libellus sublimissimis affectibus plenus, & in illa biennali solitudine à nondum baptizato conscriptus, tanto cum fructu, quantum admirari satis non potest, qui *librum 9. & 10. Confessionum* legit, & inter Augustinum *Peccatorem ac Sanctum* comparationem instituit. Nos hodie instituemus, ideoque hujus postremæ Meditationis erit

Materia:

- Materia*: Heroicæ Resolutionis Heroica Executio.
- Puncta duo*: Primum, Executionis Locus *in solitudine.*
 Secundum, Executionis Modus *cum perfectione.*
- Fructus*: Desiderium *Conversionis perfectæ*, qualis est, quæ ab amore perfecto inchoatur, & ab eodem continuatur.
- Propositum*: Resolvere se ad frequens *Exercitium Divini Amoris* cum sincero affectu usurpandum, & ut affectum sequatur effectus, determinare se *in specie ad certum ordinem actionum suarum*, qui faciet, ut per *Experientiam* discamus, quàm suave sit Jugum Christi, & falsa multorum persuasio, quòd vita proborum sit triftis, ac melancholica.

P E R S O N Æ.

S. Simplicianus.

S. Augustinus.

Alipius.

Potitianus.

Verecundus.

Romanianus.

Nebridius.

Navigius.

P R O-

PROLOGUS.

Reflexio in Meditationes præteritas, &
Præparatio ad præsentem. (a)

Anima meditans. Angelus explicans.

Anima. **O** Bone Genie, quàm bene est mihi *hodie!*
Experior, quòd suave sit, *Deum diligere!*
Amore caleo, ferveo, æstuo!
O flammæ cælicæ! urite ampliùs! consumite me!

Aria.

Ah! quare
Non possum, ut vellem amare!
Improvida natura!
Dedisti plures oculos,
Aures, pedes, digitos,
Cur non & corda plura?
Domine, ut amem te,
Ah! quod *unum* est in me,
Non potest cor sufficere!
Improvida natura,
Cur non dedisti *plura!*

2.

O Deus,
Ut angitur animus meus!
O si daretur mori,
Et rupto posset pectore

Cor

Cor saltem istud liberè
 Laxare se amori!
 Dulcis mors! beata fors! ..
 Horæ pigræ currite! ...
 Adsit ô! quæ jubet me
 Amabili victori
 Succumbere amori.

Angelus Ardet affectus, gaudeo!
 Sed parum æstimo, nisi effectum videro.
 Nam quamdiu sic?
 Novi te, & nondum tuæ fido constantiæ,

Aria.

Hodie sancta es: alas appendis,
 Volatu audace ad astra contendis:
 Supra Cherubinos
 Inter Seraphinos
 Amor constituit te!
 Triumphas hodie:
 Cras, Deus scit, quid sit futurum de te.

2.

Cras forsan pennæ diffluent,
 Et Icarum sibi plaudentem,
 Cordique Divino hærentem
 Heu! subitò destituent,
 Ut lapsa de cælo,
 Infelix in cæno

Repentè invenias te.

Anima. Averruncate Superi ferale præfagium!

Angelus. Implebitur, si dulci abrepta fascino piorum affectum,
 Oblivisceris, quæ Amor exigit, operum.

Anima. Ecce me! impera, instrue!

T

Ango-

Angelus. Omnia, quæ meditata es, recole.
Fides te tibi exhibuit, ut horreres: *horruisti!*
Timor, ut jugum Domini *sine mora* susciperes, institit:
 (suscepisti!

Spes, ut sub jugo perstares, animavit: *perstitisti!*
Amor, ut jugum ipsum diligeres, persuasit: *dilexisti!*
 Porro *unum est necessarium* Amoris exercitium:
 Quod facis hodie, *cras* prosequere,
 Et, quem coepisti diligere Dominum,
 Semper dilige.

Affectum, si frequenter exerceas, sequetur effectus,
 Nam efficacissimum,
 Ut bonum facias, incitamentum,
 Et ut in bono perseveres, remedium
 Est amoris *Exercitium*:

Semper dilige!
 Sic Ambrosius Augustinum exercuit,
 Sic Augustinus exercere se didicit,
 Sic in verticem Sanctitatis *sine relapsu*, evasit.
 Sequere. Certum est, *nec Spes*, *nec Timor*
 Semper excludit peccatum: excludit *Amor*.
 Non potes peccare, nisi desieris *amare*.

Anima. Jo! jucundum, & facile
 Ad perseverantiam remedium
 Amoris *Exercitium!*

Angelus. Quale esse oporteat, doceo hodie,
 Animum applica,
 Et, ut capias *proximæ doctrine*,
 Gratiam à cælo postula.

Aria.

Ambo.

Amoris Exercitium

Ad confirmandum animum

Volenti aggredi,

Favete Superi! ..

Sunt pia *desideria*,

Quæ si per vos, ô Sidera,

Junguntur *operi*,

Novum Augustinum

Pavete Inferi!

MEDITATIONIS V.

De Heroicæ Resolutionis

Heroica Executione

PUNCTUM I.

Executionis Locus.

SCENA I.

Potitianus. Navigius. Nebridius.

Nebrius. Ah! quanta me voluptate vestra narratio afficit?
 Et cur ego infelix *non adfui* (a) ad spectaculum triumphî
 tam nobilis! *Pot.* Omnino jucundior aspectus fuit, quàm
 ut facîle capias. *Nebr.* Ut biennium integrum, quo ego in Afri-
 cam reversus, hinc abfui, Augustinus *solitarius* viveret, effectus est,
 amici, victoriæ utique non vulgaris, præcipuè quia in primo con-
 gressu vidi, nihil illum in hoc vitæ genere tædiò affici, imò deli-
 ciis adeò affluere, ut dubitem, an non beatitudinem suam in

T 2

ista

(a) *L. 2, Conf. 6, 6.*

ista silva constituat. *Nav.* Certè Aulicorum exemplum, de quibus Potitianum narrasse audisti, ita commovit animum Fratris, ut nihil frequentius repetat, quàm beatissimos esse in hac vita homines, qui abdicatis negotiis, ac curis sæculi omnibus, sibi solis vacare, suæque saluti, possent. *Nebr.* Idem dicebat mihi, & quod nescio, an vos sciatis, conversus ad Romanianum, quem ex Africa mecum adduxi, subridens addidit: ego, Romaniane, hanc ipsam beatitudinem unicè opto mihi, ac tibi. *Pot.* Romanianum salutabam heri, & narravit mihi de consilio Vitæ communis (b) quam statim post susceptum Baptismum, collatis in unum facultatibus, velletis ordiri, remotique à turbis totam unius Sapientiæ, ac Salutis studio consecrare. Nunquid hoc volebas dicere? *Nebr.* Hoc: jamque trahitur etiam Verecundus in sententiam, ut ita nostrum octo, aut decem in unam Societatem conveniant, quorum essent omnia omnium, & finis unus, *servire Deo Soli.* *Nav.* Fortè hoc ipsum est, quod optat Ambrosius. Nam cur biennium integrum à Baptismo suspenderet, nisi, ut protracto novæ vitæ tyrocinio assuesceremus solitudini, ac exercitiis piis, captamque bene telam perduceremus ad finem? *Pot.* Prudenter judicas, neque aliter excusari videtur posse rigor, & severitas sancti Præsulis. Perficite, quod molimini! ego, amici, quàm libenter me vobis jungam, si liberare me possim à servitute, qua Cæsari teneor! nunc ligatus sum, & cras redeundum est Treviros, sicut nudius tertius Mediolanum Româ perveni. Ita nulla est quies in ista vitæ conditione, quam profiteor. Vix saluto amicos, jam cogor valedicere. *Nav.* Neque nos adhuc sumus in portu. Unum difficilimè movebimus lapidem, qui obstat vitæ communis consilio. Verecundus & Romanianus uxores habent: consensum mulierum requirere est necesse, obtineri posse vix aliqua spes. *Nebr.* Erit opus tamen virorum operâ: *opulenti sunt, (c) & non possu-*
mus,

(b) *L. 6. Conf. c. 14.* (c) *Ibidem.*

mus, nisi ab illis suffulti, vitæ in sacro otio transigendæ expensas diutiùs sustinere. *Pot.* Laudabilis providentia. Conferre operam utilem apud fæminas Monica poterit, ut nihil opponant. *Nav.* Et jam cæpit. Nihil Matri optatius accidit ista methodo vitæ, quam tenemus. *Nebr.* Amor solitudinis mihi à puero fuit: hinc pronus in vestrum sensum, & nihil obluetans ibam. Superest, ut de methodo, qua vivitis, docear. *Nav.* Duobus verbis totam complector: *vivimus ordinatè.* *Pot.* Solitudo, & Ordo, ô gemina elementa, ex quibus vita beata conficitur! Sed, quæ nemini magis quàm in Aula degentibus defunt! *Nebr.* Etiam mihi hæc descriptio placet, neque tu hæc duo, *elementa beatitudinis*, sine ratione vocâsti. *Pot.* Sic audiebam appellari à viris solitariis, quibuscum per occasionem agebam sæpe. Causam nominis requirenti, respondebant: omnis infelicitas *ex turbatione* venit: *turbatio* autem propè nulla, nisi *ex turbis* sive hominum, sive negotiorum. Comprehendi dudum hanc Philosophiam: ideò jam diu suspiro, ut liber sim. *Nebr.* Sed tu ipsum ordinis vestri modum diligentius explica: non enim quivis ordo potest ad beatitudinem conducere aliquid, sed *ordo actionum bonarum*, quarum varietas tædium pellat. *Nav.* Sic distributæ sunt horæ. Septenas per noctem concedimus necessario somno: totidem orationi per intervalla impendimus, iam contemplantes divina, jam Deo psallentes: septenas item lectioni damus, & scriptioni rerum spiritualium, piisque colloquiis, denique tres reliquas refectioni corporis, ac exercitationi. *Pot.* Cænobitarum hæc vita est. *Nebr.* Vita Sapientum. *Nav.* Vita beatorum, quam hocasserentibus vix quisquam credat, nisi qui se resolverit ad hujus methodi experientiam saltem per dies aliquot capiendam. *Pot.* Etiam Augustinus non credidit, quod sentit modò, & mihi non sine tenerrimo sensu professus est, sæpiùs repetens: Potitiane, non possum explicare, *quàm suave sit mihi, carere sua-*

T 3

vita-

(d) L. 9. Conf. c. 1.

vitatibus nugarum! & quas amittere metus fuerat, jam dimisisse, quantum sit gaudium, vix ipse capio. (d) Nav. Ut plenum sit, gratia Baptismi faciet, cujus quò diuturnior dilatio, tantò ardentius desiderium est.

S C E N A II.

Accedunt Alipius. Romanianus. Verecundus.

V*Verecundus.* Nebridi, Simplicianus ab Ambrosio adest: mihi cupido est, inter Baptismi * *competentes* adscribi. *Rom.* Nos jam condiximus: accedes etiam? *Nebr.* Nisi me Africa tenuisset, cum Augustino dedissem nomen. Nunc ecce adsum. *Al.* Erit copioso loquendi Presbytero, cum collocutus fuerit Augustino & Monicæ, ad quos arcana ab Episcopo mandata habet. *Nav.* Credo, de vitæ communis consilio, quod se relaturum ad Præsulem heri sponderat. *Pot.* Aut, quid? Si exoratus tandem Baptismum offerat Præsul? Nam iterum propinquum est Pascha, & vos quam fitis serii in sancto proposito, probastis satis. *Nav.* O si! ô si! *Al.* Lætiior nulla luxisset dies, & ex hac villa jam cælum fieret. *Nebr.* Vitam Cælitum jam nunc vivitis, quando vita vestra tota in eo se occupat, quod Cælites faciunt, in *amore & laude Dei.* *Al.* Sed ô quanto fiet post Baptismum *Amor* securior, & *laus* jucundior, cum Sacramenti gratia conatum adjuverit, & in quo concepti sumus, peccati vires potentiùs fregerit! *Verec.* Efficite, ut comes veniam! hoc Beneficium pro biennali usu istius villæ videor mihi jure expetere. *Nebr.* Mihi sufficiet, spero, amicitiae titulus, ut velitis Patroni esse. *Al.* Severior est Ambrosius, ô boni, quam ut patrociniis aliquid deferat. Probabit, certum est, & donec inter Catechumenos in doctrinæ Catholicæ tum notitia, tum usu profeceritis, quantum expetit, non admittet ad Sacramentum, quin ne quidem inter *competentes* adscribet, minimè inter *Electos.*

* Sic vocabantur catechumeni.

Electos. Verec. Non improbo prudentem rigorem. Cautè nimirum Ecclesiæ horreum implere triticò mavult, quàm paleis: ideò tam longum tyrocinium imperat, & istos in tyrocinio gradus. Subjicio me! utinam citiùs fecissem! *Rom.* Poteras utique opportunitate uti in villa tua. *Verec.* Poteram, nisi seriùs agnovissem, quantum sit bonum, quod isti huc intulissent. Domesticæ curæ distraxerunt, ut ipsis parum attenderem. *Rom.* Me mea infelicitas in Africa tenuit, donec de Augustini constantia certiùs constitit. *Nebr.* Possumus moram fervore compensare. Transigite cum uxoribus vitæ solitariæ placitum, & erit occasio proficiendi celeriter. *Verec.* Audiemus saltem, quid Ambrosius velit.

S C E N A III.

Personæ omnes.

Augustinus. Amici, ordo, & hora monet, ut consueta collatio fiat: ecce adest Pater animæ nostræ, qui nos pascat verbo, quod procedit de ore Dei. *Simp.* Salvete filii! gaudeo, frequentiore solitò conventum videre. *Aug.* Hic est, Pater, Mæcenas meus, quem gratulor mihi, exemplò trahi ad beatam vitam, quam ego ambio. *Rom.* Participem me facio tanti boni, quantum invenisse se apud Catholicos Augustinus lætatur. Tu, Pater, ut novum discipulum admittas, supplex rogo. *Simp.* Ambobus brachiis venientem amplector, & te, Nebridi, redeuntem. *Nebr.* Utinam abiissem nunquam! Quod in Augustino displicuit malum, ipse admisi: sic homines sumus. Urgebat fervor, ut tardanti præcurrerem, nunc difficultas erit, se qui vel à longè etiam: adeò immutatum stupui. *Verec.* Ageamus tamen, quod Deus postulat, ut digni simus eadem aquâ salutis tingi. *Pot.* Hæc gratia probatis fiet, nunquid, Pater, ad
Pascha

Pascha proximum? & ut nunties, ideò ades? *Simp.* Ideò, sed non ideò tantum. *Aug.* Navigi, Alipi, gaudeamus in Domino, lætemur de gratia! est propinqua felicitas desiderata tam diu. Tandem Baptismum addixit Ambrosius. *Nav.* *Al.* Beati sumus! *Pot.* Gratulor sortem bonam! *Nebr.* Ego invideo. *Rom.* *Verec.* Nos speramus. *Aug.* Enimverò magna gratia, magna gratia pro me præcipuè, gratiam nunquam, & toties supplicia sempiterna promerito! *Nav.* Magnus Deus miserrimum homulum adoptat in filium, & facit hæredem, magna gratia! *Al.* Et me præ tot aliis seligit, magna gratia! *Aug.* Superabundo gaudiò, & tota mens melleo mari innatat! *Simp.* Sed præparandus est animus Sacramento, ut gratia uberior manet ex fonte tam dulci, ex quo omnes hauriunt multum bonum, plurimum ille, qui mundior, & magis capax accedit. Colloquamur, quoniam ideò ex urbe huc veni, ut, qua præparatione possitis capacissimi magnæ gratiæ fieri, edoceam. *Pot.* Audire & mihi liceat, nam quod de Baptismo loqueris, nunquid de cæteris etiam Sacramentis intelligis, quorum usus est Baptismum? *Simp.* Sic est, Potitiane, & tu audies utilia tibi pro præparatione ad quodlibet. *Rom.* Ego saltem quantum absim à vertice, in quem contendo, intelligam. *Nebr.* Et ego impellar, ut curram. Loquere. *Verec.* ¶ Nemo te audiet sine fructu, postquam hac intentione convenimus, ut Augustini sequamur exemplum. *Aug.* Præeundi certè desiderium est: nam cupio saltem tam bonus fieri, quàm malus fui. Tu digitum intende in viam: ardua, & aspera sit, nihil refert, modò sit certa. *Simp.* Certam & brevem monstro. Confidete. Hoc ante omnia tenete, Filii, memores omni tempore, quòd, quanta felicitas est Catholicè credere, tanta necessitas sit, Catholicè vivere. Intellectum sub jicere Deo loquenti, & voluntatem non sub jicere imperanti non est hominis bene sani. *Al.* Nempe quia idem est Dominus, qui imperat credere, & qui imperat agere,

re, vel omittere. *Nav.* Nihil igitur nobis Baptismus proderit, & sancta fides, nisi fuerint & mores sancti, certa consecutio est. *Simp.* Certa. Jam ut mores fiant sancti, prima moderatrix Pœnitentia est; nemo est enim, qui non habeat aliquid, quod non damnet in se, & emendet. *Aug.* Ego plus, quàm omnes! *Simp.* Porrò pœnitentiæ initium fit à dolore de præteritis, & à generosa Resolutione ad futura rectiùs ordinanda. Errant ergò, qui in dolore subsistunt, neque verus est dolor, quem nulla Resolutio sequitur. *Aug.* Ah! quamdiu hæc me deceptio tenuit! *Simp.* Sed neque resolutio multum prodest, nisi sequatur executio velox, ac constans: velox, quia si differtur, plerumque fit nulla, constans, quia nemo mittens manum ad aratrum, & respiciens retrò, aptus est regno Dei. (e) *Verec.* Hicrem difficilem commemoras in hac fragilitate naturæ. *Simp.* Quantacunque sit difficultas, nihil attendi debet, quando periclitatur æternitas, & ego, non quid sit facile, nunc doceo, sed quid necessarium. Tu verò Augustine, jam intelliges cum solatio, cur Ambrosius tibi solitudinem suaserit, & hucusque distulerit Baptismum conferre. *Aug.* A prudente Medico miser ægrotus rationem medicinæ non exigit. *Simp.* Sapienter fecisti, quòd patiens tuleris moram: modò discite ex te, quid aliis profit. Recordare, quantis lætitiis incesserit bonus Præsul, cùm de generosa resolutione audivit, quam post gravem luctam fecisti. Statutum est, aiebas, volo fieri Sanctus, & magnus, & citò! Et Ambrosius si post hanc resolutionem, sicut poterat, quia seria fuit, statim administrasset Sacramentum, dic, obsecro, quid loquitur animus tibi, quæ, aut quando hanc Resolutionem secuta esset executio? *Aug.* Pater, trepidat mihi cor ad istam interrogationem. *Simp.* Et ego, si cogito, qualis fueris, facilè intelligo, qualis esses, si nactus esses præcipientem medicum. Itaque quòd Ambrosius ante Baptismum solitudinem suaserit, factum est, non, quòd vellet te eremicolam perpetuum fieri, sed ut Resolutionem certiùs sequeretur executio,

(e) *Luc. 9.*

U

&

& velox, & constans. Nunc affecutum se gaudet, quod voluit, & tibi duo magna bona ne quidem advertenti ex ista vitæ methodo obvenerunt. Primùm, assuevisti *solitarius* vivere, itaque non amabis posthac *turbam hominum*, & nisi cogat ratio ferre, libenter te subtrahes conversationi mortalium, ut cum Immortali loquaris. Deinde assuevisti *ordini actionum*, itaque fugies posthac *turbam negotiorum*, & cùm etiam premet moles, distribues labores per tempora, & semper residuum erit aliquod, quod Spiritui proficit. Quantum sit utrumque bonum, ut ingenio vales, ipse perspicias. Hoc palpas etiam, consilium opportunius cogitari non potuisse, nec adhiberi efficacius medium, ad hunc finem, ut esset *Resolutionis Executio* certò velox, & probabilis constans.

Aug. Pater, suspicio mentem divinam in viro sancto: nunquam mihi hæc consilii ratio incidit. O beata solitudo! tibi debeo, quod sum! turbis debeo, eheu! quod fui, turbis hominum, turbis negotiorum!

Simp. Tene affectum, & audi plura. Ex duobus commodis, quæ narravi, natum est tertium, ut *executio Resolutionis* non solum esset velox, ac constans, sed ex die in diem perfectior, & jucundior etiam. Processisti per otium, ac ordinatè per gradus. *Memoria* collegit axiomata principiis diabolicis opposita: *Intellectus* perspexit veritates practicas, ex quibus se regeret immortalis anima ad acquirendam vitam illam, propter quam Dei Filius descendit de cælo, & homo factus est, ut nos faceret quasi Deos: *Voluntas* exercuit se in virtutibus variis, & *experientiâ* didicit, quàm verum sit illud Sapientum acroama cedrò dignissimum: *vicisse voluptatem, voluptas est maxima*. Denique ut paucis dicam omnia, hoc suo consilio fecit Ambrosius, ut primùm homo, deinde Christianus, denique sanctus evaseris. Vide, quid debeas.

Aug. Ingratus sum, si aliquid negem. Quid nunc vis, ut faciam?

Simp. Ut, quod fecisti, per hoc biennium, nunc maximè facias, cùm te præparas Sacramento: exerce te in amore Dei. Tria bona solitudinis numeravi: quartum est, quod nemo æstimare satis potest.

test, quòd solitudo doceat Deum amare. In solitudine videndum se exhibet invisibilis Deus, & agnoscitur, quàm amabilis sit. Hæc cognitio amorem parit. *Al.* Amantibus, amorem solitudinis facit majorem oratio tua, & erit perpetuus amor, si probat *vitæ communis* consilium sanctus Præsul. *Aug.* Et nunquid probat? *Simpl.* Placuit Ambrosio desiderium pium, adeò, ut propter hoc maximè gratiam Baptismi decreverit. *Simpliciane*, dicebat mihi exultans lætitiâ, *Simpliciane*, istis solitudo placet: ergò gustârunt & experti sunt, *quàm suavis sit Dominus*. Hæc *experientia* tenebit, ut constanter adhæreant Deo: probati sunt fati: baptizentur. *Nav.* Divina pronuntiatio! *Aug.* Omnino *experientia* docuit, quod nemo unquam persuasisset, ut crederem. Quòd si tanta suavitas se infudit nondum baptizatis, præcipite animo, quis futurus sit sensus dulcedinis post baptismum? Amici, *bonum est nos hîc esse!* Firmum decretum sit, quod Ambrosio placet: faciamus *Tabernacula*. Figatur habitatio in villa hac! deslere præterita, præsentia contemnere, meditari futura, hæc posthac vitæ reliquæ omnis occupatio sit. *Al. Nav.* *Solitudo placet!* Solitudini addicimus tecum annos omnes, quos Deus dabit. *Pot.* Felices animæ! *Nebr.* Accedo vobis! *Roman.* *Verec.* Et nos, cum licebit. *Simp.* Præceps conclusio est: erratis omnes. Placere vobis solitudinem, hoc placuit Præsuli: ut *incolæ perpetui* sitis, hoc non placet: ad tempus & per intervalla redite, cum erit commodum, non tamen ut hæreatis, sed ut pastus suis deliciis spiritus redeat fortior ad labores, quos exigit cujusque vocatio, & ratio statûs. *Aug.* Quid est hoc, amici, ad turbas hominum & negotiorum retrahimur abstracti ab otio tam dulci, tam salubri? *Nav.* Quæ est ista tam non expectata sententia? *Al.* Tam molesta animæ soli Deo affixæ? *Simp.* Imò jucunda Deum amanti. Notate, quod dico: *solitudo ad tempus* suadenda est omnibus propter insignia commoda, quæ narravi: solitudo perpetua eligenda est nemini, nisi cui dubium prudens est nullum, quin suadeat Deus.

Aug. Mihi suadet: nam unde est ista suavitas, quæ vitam aliis tetricam, mihi amabilem facit, si à Deo non est? *Simp.* A Deo est ista suavitas, do tibi hoc: sed non ad hunc finem est, ut silvæ te alliget. Non ut *fruaris*, Augustine, est data, sed ut *utaris*: neque enim tibi es natus, sed Reipublicæ, sed Ecclesiæ, sed orbi: & talenta, quibus ditatus es, non accepisti, ut in solitudine sepelires, sed ut disceres bene uti, solitudo adjuvit. *Aug.* Turbâsti gaudium, Pater, quia turbas timeo, à quibus tam malè sum habitus. *Simp.* Amas Deum? *Aug.* Ideò solitudinem amo. *Simp.* Ideò solitudinem desere! hoc adhuc unum deest *executioni* resolutionis, quam amor exigit, solitudinem desere. *Aug.* Quam tot laudibus extulisti? *Simp.* Laudavi, quia Schola amoris est. Sed quis semper in Schola hæret? didicisti amare, satis fortis es, ut vel inter turbas turberis à nemine. Quanquam an fallor? aut verè te potiùs quàm Deum amas in solitudine tua? dulcedo tenet, laborem horres, vide, utrum aut hoc aut illud Argumentum suggesserit Amor Dei, an utrumque Amor tui. Ingredere te, & severè examina, an & quantus amor sit, quo amas Deum: postea quid sit discernendum, intelliges. Decretum amandi Deum amore perfectissimo est illa præparatio, quæ requiritur, ut animam gratiarum magis capacem Baptismo afferas! *Aug.* Amore perfectissimo amare Deum jam est decretum mihi: tu doce regulam, ex qua judicem, quis sit perfectior. *Simp.* Docui gradus. *Charitas cum fuerit nata, nutritur, cum fuerit nutrita, roboratur, cum fuerit roborata, perficitur.* Sic fit progressio: Nihil amandum est *supra* Deum, nihil *præter* Deum, & Deus *sine* modo. *Aug.* Habeo puncta Examini. Solus eo. *Simp.* Eadem vobis dico, candidatis Baptismi, idem examen facite. In nomine Dei Unius, ac Trini fiet ablutio, observate amoris causas: amandus est Deus, quia *Deus* est, quia *Unus*, quia *Trinus*, Deus est, ideò nihil amandum est *supra* Ipsum: *Unus* est ideò nihil amandum est *præter* Ipsum: *Trinus* est, ideò amandus est *sine* modo. *Al.* Observatio gravis: *expendam. Nav. Meditabor.*

SCE-

SCENA IV.

Simplicianus. Nebridius Romanianus. Verecundus. Potitianus.

Potitianus. Vir magne, tu doctrinam Neophytis tradis, qualem ego Veteranus & cum cænobitis conversatus non rarò, vix audivisse me memini, minùs exercuisse. *Simp.* Capacitati audientium nos accommodamus, & aliis præcepta Dei, aliis etiam consilia prædicamus. In Augustino virum magnum præfagit Ambrosius, ideò magnis vult animis crescere: apud alios exigimus plura, ut obtineamus aliquid saltem. Nihil diligere *supra Deum*, hoc est eligere potiùs omne malum, & abjicere omne bonum, quàm graviter Deum offendere, *salutis necessitas* postulat: nihil diligere *præter Deum*, *salutis securitas* exigit, eò quòd etiam leviter inordinata creaturæ dilectio facillè præcipitet in ruinam: diligere Deum *sine modo*, Heroum est nihil humile cogitantium, & placere Deo suo non quomodocunque contentorum, eò quòd sciant, quòd Deus in animabus ipsi placere singulariter cupientibus, etiam singulariter placeat sibi, ut in pictura Princeps, in qua perfectius imaginem suam pictor expressit. In qua classe ex tribus vos esse cupitis? *Rom.* Ego Christianæ legis sublimem sanctitatem admiror. *Verec.* Ego ex admiratione confundor! *Nebr.* Ego consequi nihil despero. *Pot.* Ego, quòd absim tam longè, erubesco. *Simp.* Amici, ego vos invito in solitudinem: seligite tempus aliquod, saltem pauculos dies, *vacate & videte* sepositis negotiis aliis, quid necesse sit, quid deceat, quid juvet, ut possitis beati esse. Consilium *perpetuæ solitudinis* pro vobis non est. Mensstrua, hebdomadaria, dierum aliquot suadet salubriter. Admittite *experientiam* animò bonæ frugis cupidò: certus sum, gavifuros ex fructu ... abeunt: nempe ut observent, quid sociis fiat. Idem exspecto & interea Deo supplico. O Deus amoris, quàm capax ad amores est pectus Augustini, tam exardeat vehementer, ut rumpat carceres, & se propaget in orbem terrarum!

U 3

CHO.

C H O R U S.

Anthropus lætitiæ spiritualis *Experientia*
captus, vitæ melioris *Exercitia* æstimat,
amat, & *designatis temporibus* profequi
statuit. (a)

Anthropus. 5. Sensus. Fides. Spes. Timor. Amor.

Anthropus.

IO! felicissima felicitas!
Pergite filii, pergite strenuè,
Ex Amoris imperio hortum excolere;
Experior pretium operæ, experior.

Aria.

Eugenia, Eugenia, (b)
Tandem intelligo, quid sit lætitia;
Major in dies se explicat area:
Extra me, nulla est,
Intra me, tota est,
Ita me docuit *Experientia*:

Eugenia, Eugenia,

2. Frustra *lassatus sum*: (c)
Pernox, & perdius *avia, devia*
Frustra scrutatus sum:
Navi per *flumina, transii maria,*

(a) Hortus in 5. recessus divisus, & diversa vitæ spiritualis gaudia *emblematicè* exhibens.

(b) Vox Archimedis Philosophi gaudentis, quod *invenisset* diu desideratam alicujus theorematum demonstrationem.

(c) Lassati sumus in via iniquitatis, & ambulavimus vias difficiles, Sap. 5.

Nusquam se obtulit vera letitia:

Denique, duce te,

Experientia,

Reperi intra me,

Εὐχαι, Εὐχαι!

Timor. * Bene est: vocem lætantis audio:

Plaude Amor!

† Tacitè prodit.

Possides Anthropum, gaudeo!

Anthropus. Vivo ego, jam non ego,

Gal. 2.

Amor vivit in me!

Alii sunt mihi oculi,

Aures & nares aliæ,

Gustûs item & tactûs

Nova prorsus affectio:

Nunquam sensi gaudium,

Quale hodie sentio.

Gustus. Nempe purum, & sine sordibus,

Tactus. Perfectum, & nullis implicitum vepribus,

Auditus. Non puerile, non stolidum,

Odoratus. Sed sincerum, solidum,

Visus. Et dignum homine gaudium.

Anthropus. Amor,, Amor vivit in me!

Timor. Vivat! gratulor: *

Ecce descendit, excipe!

Anthropus. Io! descendat!

Veniat Dilectus meus in hortum suum,

5. Sensus. Veniat, & comedat fructum pomorum suorum, Cant. 5

Visus. Fructum Contemplationis,

Odoratus. Fructum Orationis,

Tactus. Et Mortificationis,

Auditus.

* Amor de nubibus venit cum Fide & Spe

Auditus. Fructum divinatorum Verborum,
Gustus. Et sacrorum Mysteriorum.
Anthropus. Fructum omnium Exercitationum Spiritualium.

Chorus.

Io! veni, dominare,
 Veni Amor, impera!
 ! Tua per imperia
 Amor, potes nos beare,
 Veni, veni, impera!

Prov. 8.

Amor. Ego diligentes me diligo,
 Amicos, non servos nomino.
 Placet, quod placere vobis videam
 Amoris Exercitia,

Joan. 15.

Fides. Ex his vivit anima,
Spes. Ex his crescit gratia,
Amor. Ex his cumulantur merita,
Anthropus. Et in his (quod heu! diu incredulum
 Docuit Experientia)
 In his est Manna absconditum,
 Quod nemo scit, nisi qui accipit.

Apoc. 2.

Amor. Tu scis, quantus in illo sit sensus dulcedinis:
 Age, explica pro aliis.

Anthropus. Ah! quis mihi det verba,
 Quibus possim exprimere,
 Quid sit dicere:
 Exultavit Spiritus meus in Deo Salutari meo? Luc. 1.

Fides. Quicquid dixerit, nihil explico.
 Placebit conatus: dic saltem aliquid.

Ariose

Omnes tres. Dic: Spiritus gaudia tanta sunt gaudia,

Fides

Fides. Quanta nautarum sunt portum tenentium,
 Quanta victorum sunt prædam agentium :
Anthropus. Ventus sunt, bulla sunt :
Spes. Quanta repertò thesaurò plaudentium,
 Quanta in regium thronum scandentium :
Anthropus. Umbra sunt, fumus sunt :
Amor. Quanta sunt juvenum sponsam venantium,
 Aut per Elyfios campos cantantium :
Anthropus. Somnus sunt, nugæ sunt,
 Ah nihil explico :
 Sentire potui: dicere nescio.
A, a, a, Domine Deus, ecce nescio loqui.
Quia puer ego sum, Jer. 2.
 Ad explicandum, quo me obruis, gaudium.
 O liceat utinam his in deliciis *semper* helluari !
 Utinam nunquam contingeret avocari !
 Sed sacro diutiùs oblectare me otio,
 Non permittit vitæ conditio,
 Non statùs ratio.
 Redeundum est ad negotia,
 Ad labores, ad tædia.
Amor. *Omnia tempus habent :* Eccle. 5.
 Nescis hoc, Anthrope ?
 Si sapias, audis, quod consulo :
 Dies tuos, & horas tres in classes distribue :
 Invenies alias, quas officio impendas, & statui,
 Alias, quas dabis corpori,
 Et habebis adhuc reliquas,
 Quas dones Spiritui.
 Imò, nota bene, quod doceo :
 Quidquid exerceas,

X

Exer-

*Exercitia sunt spiritualia,
Si, quem Fides dirigit,
Spes animat,
Charitas imperat,
Assueveris ordini.*

Anthropus. De quo tu mihi ordine?

*Amor. Exhibeo in imagine. Suspice! **

Aria.

*Sol irrequietus, quin usquam figatur,
Per signa bis sena in cælo vagatur;
Sed! scriptum à Deo per circulum it.
Non exit ad dextram, ad levam non vergit,
Per mediam viam ex ordine pergit:
Sic mundo jucundus, & utilis fit.*

2.

*Fac, erret, ut errant exléges Cometæ:
Nil opus est voce minantis Prophetæ,
Clamatis: turbatus est siderum Rex!
Væ mundo, væ nobis! .. gementes stupetis,
Quem heri amâstis, pro monstro horretis:
En! tanti est ordinis congrui lex.*

Anthropus. Imaginem video:

Nondum tamen, quid svelis, fati capio.

Amor. Explico.

*Quod sol est in cælis, hoc tu es in terris,
Duodecim signa sunt duodecim horarum negotia,
Circulus est lex Amoris:
In hac linea illa perambula, certo ordine:*

* Exhibetur Sol in Zodiaco.

Ita

Ita etiam, cum exieris *extra te*,
 Non te deserent spiritus *deliciae* ;
 Modò tu illas non deseras,
 Et cum *ordo* poposcerit,
 Rursum te *in te* recipias.

Anthropus. Ordo! ordo! nunc intelligo *mysterium*

Hem! *diarium* *

Tot perturbationum *Seminarium* !
 Nullus hic *ordo* est, mera confusio,
 Quia non scripsit *Amor*, sed *impetus & affectio*.
 Ah! *Amor* corrige!

Amor. Leva te supra te! ascende ad me!

Timor. Ascende, porrige.

Amor. In sole pone *Tabernaculum* ;

Hinc impera, hinc jura da!

Anthropus. Beatus sum! *

Aria.

Anni, menses, dies, horæ,
 Ite posthac in amore!

In amore vivere,

Est jucundè vivere.

Dum amabo, sum beatus:

Amor bene ordinatus

Bonum servat *Ordinem*,

Ordo bonum hominem.

Repetit Chorus. *

Timor. Ego, quod ultra hic agam, non habeo,

Abeo, & novum alibi *domicilium*

Amori preparo.

Hoc est enim *Timoris* *Officium*.

X 2

* Exhibet *diarium vitæ præteritæ*,
 quæ est *Sol*. * *Clauditur*,

* Ascendit in *sedem amoris*,
 Ego

Ego sum *Sapientiae Principium!*
 Et frustra sperat in *Amoris Schola* proficere,
 Qui noluit meus esse discipulus.

Aria.

Veræ *Sapientiae*
Amor est compendium.
 Sed, quod intelligere
 Si quis velit, *sine me*
Temporis, & capitis
 Faciet dispendium.

2.

Multi licunt: *Domine,*
Amo! amo! amo te!
 Ah! quid juvat scioli!
 Didicistis *nomini*
Verbum conjugare!
 Prius iram *Domini*
 Discite, ô miseri,
 Bene *declinare.*

PUNCTUM II.

Executionis Modus.

SCENA I.

Simplicianus. Alipius. Navigius.

S*implicianus.* Magnas de Augustino spes mihi animus loquitur:
 non miscet tamen se metus nullus. Nam si amantem soli-
 tudinis in turbas retraho, quis me securum faciet, non relapsurum
 in

in sordes, unde tantus labor fuit extrahere? Ambrosius suavit, ut suaderem, ne vir tantus salutis animarum procurandæ subtrahat se, hoc solatur, & facit, ut credam, consilium hoc congruere cum Dei consilio: aliàs curam tam gravem suscipere non vocatum à Deo, nimis periculosa temeritas foret. Explorabo, quo animo ipse nunc sit. Alipius, & Navigius veniunt. Quid sit, amici, quid sit? *Al.* Mera prodigia vidimus, Pater, & nisi aut cesset Amor, aut confortet, necesse est Augustini cor divino igne consumi. Deus magne! ex infernali titione, qui nuper fumo piceo oculos nostros cruciabat, mutata est felix anima in facem splendidam, & cælestes flammæ spargentem, quæ me simili ardore comburunt. *Nav.* Ego, Pater, nunc intelligo, quid sit, quod suaveras, *objectum amoris* mutare. Quò amabilius est Deus, quàm caro, tantò ferventior in fratre nunc ardet Amor Dei, quàm olim arserat amor carnis. *Simp.* Lætus audio. Nunquam hoc biennio tam insolitum ardorem in amico notastis? *Al.* Dulces lachrymas, devota suspiria, sancta desideria quotidie observavi: motum pectoris tam vehementem hodie primum. *Simp.* Causam scitis? *Nav.* Divino, hunc effectum *Examinis* esse, quod imperastis. *Simp.* Rectè divinas: & ô si scirent homines, quanta sint bona *vita reflexæ*, quàm multos etiam hodie, sanctos numeraret Ecclesia! nunc probi quoque viri progressum in virtute exiguum faciunt, quia nunquam aut rarò *reflectunt* in se oculos, ut *examinent*, quousque processerint, & quanta super sit via ad terminum. Gaudeo, vos vidisse hujus *Examinis* fructum in alio, & spero usuros pro vobis. *Al.* Jam usus sum ad meum pudorem. *Nav.* Et ego intellexi, quantum absim à vertice. *Al.* *Nihil amare supra Deum*, quid est æquius? dicitur natura, quòd majus bonum sit plus amandum, quàm minus bonum, atque adeò *Summum Bonum* utique plus, quàm omne aliud bonum: & iste primus amoris est gradus, quem cum inspexi, dubitare cæpi, an vel in isto firmus consistam. *Simp.* Qualem te igitur vidisses in altero gradu, qui est,

nihil amare præter Deum? Nav. Ah! Pater! iste gradus hominem exigit jam penitus sibi mortuum; quando huc pertingam?

Simp. Si pertigisses etiam, scandendus superesset tertius, qui est, *Deum sine modo diligere*. Nunc quando mirabiles motus in Augustino vidistis, in quo gradu illum creditis stare? *Al.* Nos narramus, quod vidimus: inde tu judica. Quanquam en ipse prodit.

S C E N A II.

Accedit Augustinus.

A*ugustinus.* Inspeci me, Pater, & vidi, quod ominabar, amorem solitudinis amorem esse mei, non Dei, & medium, non finem, ad quem me Deus vocavit. Habes obtemperantem Ambrosio: fide vivus, spe fortis, dolore contritus, amore ardens ad Baptismum venio: inde procedam in campum apertum, novus Christi miles prælia Domini præliaturus. Valetate silvæ! huc usque intra vos amor me Dei tenuit: jam idem amor expellit, & à quiete evocat ad labores. *Simp.* Sic sperabam, & æquum est, ut armatus ab amore de orco te vindices, qui tam diu captivum tenuit. *Aug.* Ulciscar, sic me Deus adjuvèt! ulciscar probrum, & post me peccaturis exemplum dabo, quæ sit ultio, qua se dignè vindicent de mancipatu, quem sub turpissimo jugo dæmonis pertulerunt. *Simp.* Quid facies? *Aug.* Primùm, Pater, confitebor publicè, qualis fuerim. Sciet orbis scelera universa, quibus me inquinavi, sciet & scripta leget à me ipso, ut videant innocentes, & caveant vias, quibus itur in barathrum: videant peccatores, & cùm legunt me, inspiciant se velut in speculo, atque exhorreant: videant pusillanimes, & discant, quid possint sperare: videant impudentes, & intelligant, quàm Deus amore sit dignus, qui cum patientia tam amabili connivet tam diu, & expectat. *Simp.* Laudo propositum, & erunt utique, qui ex publicæ Poenitentia exemplo sapient, & quos de te legunt, conscendent

dent conversionis gradus, obstacula superabunt, *luctam* non fugient, vim facient sibi, & reportabunt *victoriam*. Ita eris orbi universo *perfectæ conversionis exemplar*, in perpetua tempora. Generosa Resolutio est, sed *amplius Amor exigit*. Quid adhuc facies? *Aug.* Ascensiones disponam in corde meo, non gressibus corporis, sed affectibus mentis, ita, ut omnis posthac mea conversatio in coelis sit. Immiscebo me Angelis, & exultans de gloria Domini mei clamabo: *Gloria in altissimis Deo!* descendam ad inferos, & contemplans, quod merui, *miseri cordias Domini cantabo* cum júbilo! circuibo per orbem, & rapiam ad Deum animas, & dicam eis: *Hunc amate! hunc amate!* & ô! ut traham ad te, Domine, saltem tot homines per pœnitentiæ exemplum, quot abstraxi à te per scandalum! *Simp.* Laudabilis fervor est, qui tenerè pectus afficit, & nutrit amorem. Sed delicatior cibus est, quàm ut robur afferat, quod faciat ex puero virum: *amplius amor exigit*. Quid adhuc facies? *Aug.* Exibo à me, *abnegabo me ipsum*, & ut hostem Deicidii reum tractabo: subtraham mihi, quod appetitus postulat, & quod refugit, inferam, tantum ut sim remotior à peccato. *Simp.* Jam magis places. Affectus ramenta sunt, quibus ignis natus nutritur, abnegatio lignum, quo roboratur, & crescit, ita, ut nec flumina obruant illum. Sed ignis nunquam dicit: sufficit! & *amor amplius exigit*: quid adhuc facies? *Aug.* Egressus à me introibo in Deum, & illi me arctissimè uniam. Amplectar ambobus brachiis sponsum animæ meæ, & non dimittam! brachium unum intellectus, brachium alterum voluntas est: uniam me *intellectu*, & iudicium meum conformabo iudicio Dei. *Simp.* Siccine: atqui Deus iudicat nihil esse malum præter peccatum. *Aug.* Etiam ego. *Simp.* Deus iudicat, nihil esse æstimabile præter virtutem. *Aug.* Etiam ego. *Simp.* *Sapientia huius mundi stultitia est apud Deum.* *Aug.* Etiam iudico. *Simp.* Sic Augustine, errare non potes, nam Dei iudicium, quia solum est infallibile, est certa boni iudicii regula. Sed necdum sufficit. *Amplius*

plius amor exigit. Quid adhuc facies? *Aug.* Sicut iudicium meum iudicio Dei, sic meam voluntatem conformabo voluntati Dei, ut totus sim unus cum Deo. *Simp.* Totus unicus volebas dicere, non totus unus. *Aug.* Totus unus, Pater, totus unus! ab dico enim me iudicio proprio, ab dico me propria voluntate; iudicio Dei, voluntate Dei agere, & agi volo. *Simp.* Maeste animo! jam non procul abes à vertice! sed nondum amor dicit: *sufficit!* quid sequatur ex his præmissis considera, num sit animus consecrari. *Aug.* Quid sequitur? *Simp.* Ut sis insensibilis ad mala tua, & tenevrimus sensus ad mala Dei. *Aug.* Conatus non deerit, Pater, & conatum juvabit gratia. *Simp.* Igitur injurias illatas tibi non vindicabis? *Aug.* Ego, cui tot injurias Deus condonavit, cogitem de vindicta? *Simp.* Dolores corporis, egestatis incommoda, contemptum tui æquò animò feres? *Aug.* Infernum merui! *Simp.* Etiam mortem immaturam, & ante tempus? *Aug.* Dei Filium video pro me mortuum: *velut agnus obmutuit coram tondente se:* & ego os aperiam? vivo, ut amem Deum: post mortem amabo magis, & ego mortem horream? adsit mors! optanda mors, quæ me solvet ex isto carcere, in quo corpus aggravat animam, ne amet, quantum potest! *Simp.* Bonum votum est, si præter te nemo sit, qui possit ad amandum Deum excitari à te. Nunc circumspice orbem terrarum, quanti sunt, qui ignorant Deum! quanti qui blasphemant etiam! & quot invenies tu, qui nunquam contemnunt tanti Legislatoris auctoritatem? qui semper obediunt imperanti? Quid? te istæ injuriæ non movent, ut velis diutiùs vivere, possisque tuo labore & industria utiliter Deo militare? aut nimirum sicut vult Amor, ut insensibilis sis ad mala tua, sic dissimulat, si etiam nihil sentias mala Dei? absit! *amplius amor exigit!* quid adhuc facies? *Aug.* Postquam intelligo, Pater, quanta sit injuria non obedire Deo, nemo tenebit me, quin acerbissimè sentiam offendi Deum. Ideò solitudinem desero tam amabilem mihi! *Simp.* Audivi jactantem se: circuibo orbem, rapiam

rapiam ad Deum animas, & dicam eis: *bunc amate! hunc amate!* nempe si opponat se nemo, si via plana & strata rosas, si animæ, quas curabis, non obstinata? *Aug.* Imò super aspidem & basiliscum ambulabo, & caput serpentis conteram. *Simp.* Audies maledicentes Deo, negantes Providentiam, calumniantes Justitiam, duritiam accusantes! *Aug.* Pater, vulneras cor meum funesta commemoratione infrunitæ audaciæ! *Simp.* Videbis palam calcari leges, & petulanter contemni Decalogum! *Aug.* Ah vidi, & feci sine sensu, quia homo non fui! nunc gratia fecit hominem, & hominem novum fecit, ideò, quod sensi olim, jam non sentio: quod olim non sensi, sentio nunc. *Simp.* Sines, ut jam nunc probem, num verbis respondeat animus? *Aug.* Quod voles, impera. Ecce per ferrum, & ignes ibo, ut injuriam impediam Dei: tanta sensus acerbitas est. *Simp.* Adhuc *ampliùs amor exigit.* Non solùm offendi Deum grave est amanti Deum, sed etiam minùs ferventer serviri Deo, angitur, flet, irascitur, laborat, ægrotat, moritur, qui *sine modo* amat. Nunc ecce amici sunt, qui hac in silva ambulant, homines bonæ mentis, sed adhuc non magnæ, dolent vitæ communis consilium à me eversum esse, separari à tua consuetudine nolunt: quid cessas? ostende, quòd ames Deum, & erige, ut, qui Baptismum expetunt, expetant etiam, quod baptizandum decet, ut esse velint de *numero paucorum*, quos Christus non solùm vocavit, sed etiam elegit. *Aug.* Ecce eo! facilis labor est cum animis bonis: mitte ad barbaros, sic probabis! *Simp.* A bonis incipe. Vix faciet ex malis bonos, qui ex bonis facere meliores non potest. Habet aliquid etiam terra bona, quo fatiget agricolam, quem amor non animat. I, collige homines, amare doce! *Aug.* Potitianus amat Deum! *Simp.* Amet ampliùs! *Aug.* Nebridius amat. *Simp.* Amet ampliùs! *Aug.* Romanianus & Verecundus incipiunt. *Simp.* Incipiant ferventiùs, quisque pro sua capacitate, conditione, & statu. *Aug.* Nunc quid velis, capio. Sic est, Christus venit, non modò, ut vitam

Y

habeant

habeant oves suæ, sed & ut abundantius habeant. O Amor, da, ut dem! *Simp.* Et vos quousque adstatis attoniti? *Al.* Stupidos ardor Divinus facit, quo ardet ille, quem novimus, qualis fuerit. *Nav.* O admirabilem vim amoris! ecce per omnes gradus nihil hærens promittit frater se ire velle, & me tepor meus in imo tenet. *Simp.* Refert, qua quisque diligentia se in amore exerceat; *exercitatio* fortem & promptum facit. Ite, observate Augustinum, qua diligentia, qua arte agat, quod iussi agere. *Al.* Observabo ad fructum. *Nav.* Et ad pudorem.

S C E N A III.

Simplicianus Solus.

Superi! Boni Superi! Erítne constans hic fervor viri? ... erit constans, quia ab amore natus est. Amor, ô amor facer, quàm admirandas facis metamorphóses ... ô Gratia, ô Gratia, quàm facilè ex scelesto fit sanctus, qui tibi cooperatur, cùm urges! Et quid fiet Augustino! ... Quære, quid factum sit. Jam *Sanctum* amor fecit, & faciet *Sanctum Magnum*, & citò faciet. .. Vah! miserum me! Ecce Simpliciane, iste Catechumenus, iste Manichæus, iste decem annorum Fornicarius præcedet te in regno Dei! ... tanti est pœnitentiam agere, quo modo, & tempore Gratia urget. ... Quò me abripis Deus? quid video! ô Boni Cælites, Augustinum video vestro splendore splendidum! ô aspectus amabilis! *

M U S I C A

Fructum Victoriæ Augustini omnem ostendit, & ad simile ausum animat.

Gratia. Eja! triumpho victrix Gratia!
Augustinus mea est Gloria!
Per me ille vicit naturam,
Per me voluptatem subjugavit,
Et ferream consuetudinem stravit.

* Spectaculum in extasi.

Ad-

Adeste pusillanimes!
 Videte fructum Victoriæ,
 Et discite, quid mecum possitis facere,
 Si velitis vos mihi *in tempore* dedere.

Arietta.

1.
 O segnes nimis animæ,
 Quas sibi mundus emit,
 Aut caro tenet compede,
 Aut orcus pede premit!
 Quousque per ignaviam
 A prælio cessatis?
 Assurgite! victoriam
 Promitto, si pugnatis.

2.
 Nil terreat pessumdata,
 Nil fragilis natura:
 En arma offert Gratia,
 Vobiscum pugnatura.
 Si ego manum dirigo,
 Vel *funda* est timenda,
 Et nuda *pueri* dextera
 Giganti metuenda.

4.
 Ex illa die maximis
 De hostibus juratis
 Inclarui victoriis,
 Et spoliis relatis.
 Quot Martyres, quot Virgines,
 Quot stellæ sunt (non fallo)
 Tot testes sunt, quod vana spes
 Non sit, quam ego alo.

3.
 Invieta vis est Gratia,
 Ab ipso Deo data,
 Ex Morientis latere
 Progressa sum armata!
 Cùm, qui in ligno vicerat,
 In ligno vinceretur,
 Sum nata, ut, qui ruerat,
 Homo erigeretur.

5.
 Hoc moneo, hoc repeto,
 Hoc urgeo, hoc clamo:
 Me utere, cùm offero,
 Cùm juvo te, cùm amo:
 Nam venio, & ab eo,
 Non semper me habebis,
 Et tibi, si non redeo,
 Quid fiet? frustra flebis.

Y 2

Simp.

Simp. O gaudium! ô spes! ô horror! Augustine, quantum tibi bonum *una Victoria* & jam peperit, & adhuc pariet! ô peccatores, quantis animis crescere ex hoc exemplo debetis! Et si differtis sequi poenitentem, quem estis secuti peccantem, heu! quid fiet vobis? quid fiet?

S C E N A IV.

Personæ omnes.

A*Lipius.* Pater, acta res est: jam se nemo Augustino oppōnit, vitam solitariam deserturo. De amando Deo, & ex amoris impulsu suscipienda animarum cura, si Deus vocet, sic peroravit, ut conclamaverint omnes, etiam suas se animas directioni Augustini submittere. Negavit, se Patrem esse posse, antequam per Baptismum renascetur: Ambrosio se commendarent. Statuerunt: & ego, Pater, si probet Præsul, idem cum amico vitæ institutum amplector. Habeat me totum Deus, habeant me animæ sibi. *Nav.* Pater, primus manipulus venit, quem Frater collegit in horreum Domini. *Rom.* O bene impensas opes! ô bene peractum iter, quod huc me perduxit! *Verec.* Deus bone, quos motus sentio! & quæ cupido ardet ad mutationem celerrimam vitæ actæ! *Pot.* Audivi verba, quæ nemo loquitur, nisi qui ardet. *Nebr.* Ego Simpliciane, Augustino adhæreo, quocunque jerit. Amoris sancti, Amoris Divini tu mihi posthac Magister eris. *Simp.* Video primitias zeli tui! veni, offeramus Ambrosio, videat oculis, quid possit sperare. *Aug.* Imus, videat, & doceat, quæ vitæ ratio cuique congruat. Ego his animis lætus relinquo te, ô solitudo felix, solitudo dilecta, novæ vitæ Magistra mihi: ad fontem Salutis propero, & deinceps non *mibi vivam, sed ei, qui pro me mortuus est!* (a) O Amor infinite, serò, ah! serò te amavi! nunc serò amabo tandem, nec amabo solus, sed, quod in me est, laborabo, ut totus mundus diligat te, *totus mundus diligat te!* *Simp.* Votum est *perfectè conversi!* agamus Deo gratias. *Omnes.* Deo Gratias.

(a) 2. Cor. 5.

O. A. M. D. G.